

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Philosophiske Smuler

Citation: Kierkegaard, Søren: "Philosophiske Smuler", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 4*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. 1. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ps-txt-shoot-idccf78d8b-c723-4352-864f-c3e759bc7998.pdf> (tilgået 25. juni 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 4

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Forord

Det, her bydes, er kun en Piece, proprio Marte, propriis auspiciis, proprio stipendio, uden al Fordring paa at participere i den videnskabelige Stræben, hvor man erhverver Berettigelse som Gjennemgang, Overgang, som Afsluttende, Forberedende, Deeltagende, som Medarbejder eller som frivilligt Følge, som Heros eller dog som relativ Heros, eller idetmindste som absolut Trompeter. Det er kun en Piece og bliver ikke til mere, selv om jeg, som Magisteren hos Holberg, volente deo vilde continuere den med sytten andre; bliver ikke til mere, saa lidet som Den, der skriver Halvtimeslæsning, skriver Andet, selv om han skriver Folianter. Præstationen er imidlertid i Forhold til mine Evner, jeg der ikke som hiin ædle Romer merito magis quam ignavia afholder mig fra at tjene Systemet, men er en Lediggænger af Magelighed, ex animi sententia, og af gode Grunde. Dog vil jeg ikke forskylde en ἀπαγορευνη, der vel til enhver Tid er en Statsforbrydelse, men fornemlig i en Gjøringsperiode, da den i Oldtiden endog forbødes under Livsstraf. Men sæt nu man ved sin Indblanden forskyldte en større Forbrydelse, forsaa vidt man kun afstedkom Forvirring, var det da ikke bedre, at man passede sig selv? Det er ikke Enhver givet, at hans Tankebeskæftigelse lykkeligt træffer sammen med det Almenes Interesser, saa lykkeligt, at det næsten bliver vanskeligt at afgjøre, hvorvidt han bekymrer sig derom for sin egen eller for det Almenes Skyld; thi sad ikke Archimedes lige uforstyrret og betragtede sine Cirkler, da Syracus var indtaget, og var det ikke til den romerske Soldat, der myrdede ham, at han sagde disse skjønne Ord: nolite perturbare circulos meos? Men Den, der ikke er saa lykkelig, han see sig om et andet Forbillede. Da Corinth blev truet med en Beleiring af Philip, og alle Indvaanere vare i travl Virksomhed, idet den ene pudsede sine Vaaben, den anden bar Steen sammen, en tredie udbedrede paa Muren; og Diogenes saae det, da samlede han i en Skynding sin Kappe sammen, og trillede sin Tønde med stor Iver frem og tilbage igjennem Gaderne. Da man spurgte ham, hvorfor han gjorde det, svarede han: ogsaa jeg er beskæftiget og ruller min Tønde, at jeg ikke skal være den eneste Lediggænger mellem saa mange flittige Mennesker. En saadan Adfærd er idetmindste ikke sophistisk, dersom ellers Aristoteles forklarer rigtigt, at den sophistiske Kunst er den, ved hvilken man tjener Penge. En saadan Adfærd kan idetmindste ikke forskylde nogen Misforstaaelse; thi det var da vel utænkeligt, at Nogen kunde falde paa at ansee Diogenes for Stadens Frelser og Velgjører – og det er dog vel umuligt at Nogen kunde falde paa (hvad jeg idetmindste anseer for den største Fare, der kunde hænde mit Forehavende), at tillægge en Piece verdenshistorisk Betydning, eller antage, at dens Forfatter var den i vor kjære Residentsstad Kjøbenhavn forventede systematiske Salomon Goldkalb. For at dette skulde skee, maatte den Skyldige af Naturen være besynderlig dum, og formodentlig ved at vræle Dag ud og Dag ind i antistrophisk Vexelsang, hver Gang Nogen bildte ham ind, at nu begyndte der en ny Æra, en ny Epoche o. s. v., i den Grad have skreget det ham kun sparsomt tildeelte quantum satis af sund Forstand saa aldeles ud af Hovedet, at han var bleven lyksaliggjort i, hvad man kunde kalde den høiere Galenskabs vrælende Afsindighed, hvis Symptom er Vrælet, den convulsiviske Vrælen, medens Vrælets Indhold er disse Ord: Æra, Epoche, Æra og Epoche, Epoche og Æra, Systemet; og den Lyksaliggjortes Tilstand er en irrationel Exaltation, da han lever, som var hver Dag ikke blot en af de Skuddage, der kun indtræffe hvert 4de Aar, men en af dem, der kun indtræffe hvert Aartusinde, medens Begrebet som en Gjøgler i denne Dyrehavstid hvert Øieblik maa gjøre disse idelige Hundekunster med at slaae om – indtil det slaae Manden om. Himlen bevare mig og min Piece fra denne Situation, at et saadant larmende »Rabalderfjog« skulde ved sin Indblanden rive mig ud af min sorgløse Selvtilfredshed, som Forfatter af en Piece, forhindre en god og velvillig Læser i ganske ugeneert at see efter, om der i Picen er Noget han kan bruge; og bringe mig selv i den tragicomiske Forlegenhed, at maatte lee af min egen Ulykke, som vel den gode Stad Fredericia maatte lee i al sin Ulykke, da den læste i Journalen Efterretningen om en Ildebrand dersteds: »Allarmtrommen gik, Sprøiterne foer gennem Gaderne« – uagtet der kun er een Sprøite i Fredericia og vel ikke stort mere end een Gade, og Avisen altsaa nødsagede En til at slutte, at den ene Sprøite istedenfor at kjøre til Brandstedet har flankeret betydningsfuldt om i Gaden – – uagtet min Piece vel mindst af alle synes at minde om Lyden af Allarmtrommen, og dens Forfatter vel mindst af alle er tilbøielig til at lade Allarmtrommen gaae.

Hvad nu min Mening er? Ingen spørge mig derom, og næst efter Det, om jeg har en Mening, kan jo intet være en Anden mere ligegyldigt, end hvilken min Mening er. At have en Mening er mig baade for meget og for lidet, forudsætter en Tryghed og Velvære i Existents, ligesom i Jordlivet Det at have Kone og Børn, hvilket ikke er Den forundt, som Dag og Nat maa være paafærde, uden dog at have sit visse Udkomme. I Aandens Verden er dette mit Tilfælde; thi dertil har jeg dannet mig og danner mig, altid at kunne dandse let i Tankens Tieneste, saavidt muligt til Gudens Ære og til min egen Fornøielse, renoncerende paa den huuslige Lyksalighed og borgerlige Agtelse, den communio bonorum og Glædernes Samdrægtighed, som det er at have en Mening. – Om jeg har nogen Løn derfor, om jeg som Den, der tjener ved Alteret, selv spiser af hvad der fremsættes paa Alteret? Det lade man mig om; Den, jeg tjener, er god nok, som Pengemændene sige, og anderledes god end Pengemændene forstaae det. Hvis derimod Nogen vilde være saa høflig at antage, at jeg har en Mening, hvis han drev Galanteriet til den Yderlighed, at antage denne Mening, fordi den var min, da gjør det mig ondt for hans Høflighed, at den bliver en Uværdig til Deel, og for hans Mening, dersom han ellers ikke har anden end min; mit Liv kan jeg sætte ind, mit Liv kan jeg i al Alvor spørge med – ikke en Andens. Dette formaaer jeg, det Eneste jeg kan gjøre for Tanken, jeg som ikke har Lærdom at byde den, »neppe nok det Cursus til 1 Drachme, end sige da det store til 50 Drachmer«

(Cratylus). Kun mit Liv har jeg, hvilket jeg strax sætter ind, hver Gang en Vanskelighed viser sig. Da gaaer Dandsen let; thi Tanken om Døden er en flink Dandserinde, min Dandserinde, ethvert Menneske er mig for tungt; og derfor, jeg beder, per deos obsecro: Ingen inclinere for mig, thi jeg dandser ikke.

J. C.